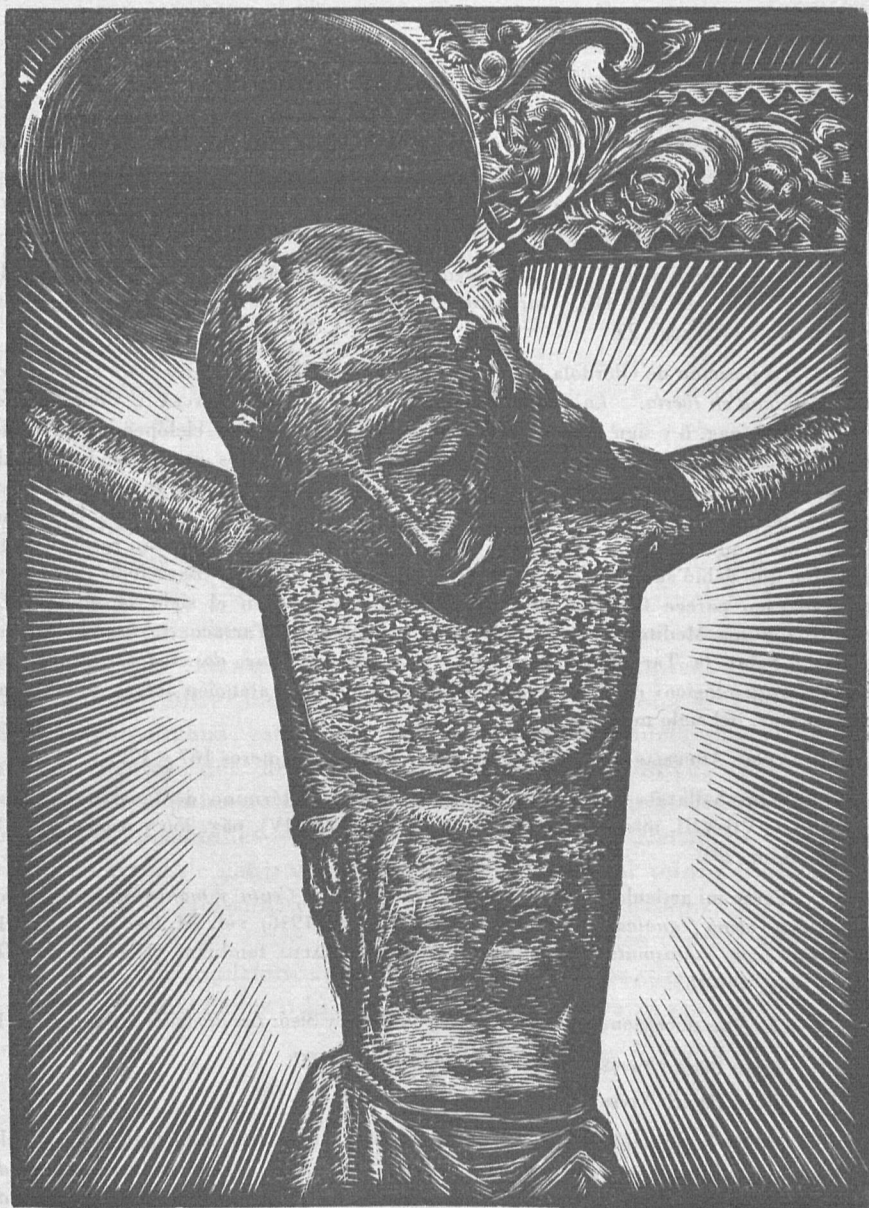

EL SANT CRIST D'IGUALADA

Boix d'A. Ollé i Pinell

Unes Memòries del Prior del Sant Crist, manuscrites (1906 - 1936)

HE trobat una obra molt interessant per a la Història igualadina del segle que som entre els molts escrits que va deixar el meu plorat senyor oncle, mossèn Francesc Maria, ben conegut de tots els igualadins, que l'anomenaven el *Doctor Colomer*, i popularment *el capellà de ca l'Argenter de Figueres*.

Es tracta del *Llibre de Memòries del Prior del Sant Crist d'Igualada*, en el qual hi feia constar tots els fets notables relacionats amb el nostre Sant Crist, durant els trenta anys que va durar el seu Priorat: del 1906 al 1936.

Aquest llibre consta de 400 pàgines de 15×21 centímetres, de les quals n'hi ha 272 escrites a mà.

En esclatar la revolució atea del 1936 - 39 va desaparèixer d'entre nosaltres el Sant Crist d'Igualada i gairebé totes les coses que li estaven relacionades: La *Bandera del Sant Crist* (1) que els nostres Sometents van fer gloriosa al Bruc el 1808 contra Napoleó, essent la primera Bandera de tot el món que va derrotar aquells exèrcits fins aleshores invictes.

Es va perdre l'*Arxiu* de la Confraria de la Minerva i del Sant Crist, que tants documents interessants contenia.

Va ésser immolat el zelós *Prior* eclesiàstic d'aquesta confraria, que tan amunt havia fet pujar la solemnitat del culte a la nostra Sagrada Imatge. Van ésser robats el *Toisó* del Duc de Vendôme i les *joies* ofertes al Sant Crist, precioses, sobre tot, per la pietat dels donants...

Només s'han conservat alguns objectes mutilats o trossejats, com el *Timbal* de la Patera (2), i algun fragment del *dosser* (3) on s'exposava la Imatge miraculosa del Crucificat quan es traslladava a l'altar major de la nostra *Església Gran*.

La lectura del LLIBRE DE MEMÒRIES, les notes del qual eren escrites arran de cadascun dels fets diversos, durant un període tan llarg, de més de trenta anys, fa reviure l'emoció d'aquells moments i ens omple d'enyorança de les coses perdudes i alhora ens aconsola un xic del nostre plany amb el bon record que ens en dóna.

Com que potser mai no s'arribarà a imprimir aquest *Llibre de Memòries* m'he decidit a publicar-ne un resum per a posar més a l'abast de tothom les notes culminants d'aquest manuscrit, especialment les de transcendència pública.

* * *

1906.—Es feren algunes millores en el cambrí del Sant Crist i en la sagristia de la seva capella.

Amb motiu de la visita que pocs mesos abans va fer-hi el Cardenal Casanyes, bisbe de Barcelona, es va instal·lar llum elèctric per primer cop en el cambrí. Amb la claror millorada es van notar més els defectes de decoració, i per això es van repintar moltes coses.

1907.—Es constitueixen diverses comissions de preparatius pel centenari de la Victòria del Bruc.

La senyora Eulària Bellveí, vídua del Dr. Torrents, metge d'Igualada, regala unes joies amb les quals un argenter de Barcelona, l'igualadí en Manuel Font, va fer uns claus preciosos pel Sant Crist que es van estrenar el Divendres Sant, i se li posaven cada any per la novena i altres festes solemnes.

S'envien certificats del dia que se celebra la festa del nostre Sant Crist (dimarts de Pasqua Florida) perquè es publiqui en varis calendaris. En anys successius alguns editors armen un desgavell anunciant la nostra festa fora de lloc.

S'estrena un altre buirac senzill per a portar el Sant Crist en la processó.

El bisbe Torres i Bages va avançar la visita pastoral per assistir a la nostra festa màxima.

Es comencen a vendre postals del Sant Crist (a 10 cèntims).

S'estrena un Àlbum de visitants il·lustrats que inaugura el Sr. Bisbe Dr. Torres.

Es concedeixen les insígnies de Capità General a la Bandera del Sant Crist. Foren imposades l'any següent pels Infants Reials. Va

interessar-se per aquesta concessió la igualadina de Madrit Sor Rita Mercader.

Per evitar corrents d'aire, es fa desaparèixer la trona que hi havia en la capella del Sant Crist.

S'arxiva una foto del quadre a l'oli d'en Galofré, que representa a S. M. el Rei N'Alfons XIII saludant la Bandera del nostre Sant Crist, quan va anar a Montserrat amb motiu de la proclamació de la Moreneta per Patrona dels Sometents de Catalunya.

Visita el Sant Crist el Revm. Fra Lluís Amigó, caputxí, bisbe Administrador Apostòlic de Solsona.

1908.—El Duc de Solferino visita el Sant Crist.

El Cardenal Vives, Ex-Guardià d'Igualada, obté del Sant Pare un Breu Pontifici concedint indulgència plenària als que visitessin l'església de Santa Maria (on es guardava el Sant Crist miracler) des de mig dia del 7 de juny fins a mitja nit del 8, d'aquell any, Centenari de la Victòria del Bruc.

S'estrena un dosser de metall daurat, projecte de mon pare, l'arquitecte igualadí n'Ignasi M. Colomer Oms, qui desinteressadament dirigia la part decorativa de la capella del Sant Crist.

L'escultor Isidre Solà, campaner de Santa Maria, va tallar-ne l'escambell en fusta de noguer.

El nou dosser va obtenir la més alta distinció en l'Exposició Hispano-francesa d'aquest any a Saragossa.

1909.—Se celebra una festa extraordinària el 22 d'agost per agrair al Sant Crist l'haver preservat Igualada del terror de la Setmana Tràgica.

1910 —S'arxiven uns calendaris editats pel senyor Botet que contenen gravats i lletra igualadina referents al Sant Crist.

1911.—S'arxiva un document imprès el 20 de juny del 1808 titulat així: *Aspiración con que la Villa de Igualada, representada por su Junta Gubernativa desahoga su corazón á Dios en la portentosa Imagen del Santo Christo, que en la misma Villa se venera con motivo de la victoria conseguida á los Franceses en el Bruch día 6 de Junio de 1808.*

Aquest document va ésser examinat pel Jutge Instructor del plet de les banderes de Manresa, l'any 1925, i va dir que bé podríem posar-lo

en un marc d'or, de tanta importància que té.—Un trosset d'aquest document el reproduïx en la pàg. 47 la Història del St. Crist publicada el 1916. I per evitar que es perdés aquest document se'n va fer treure una còpia autèntica pel notari J. Agustí Roca i així protocolitzat, queda a l'abast de tothom que el vulgui posseir sencer. (Acta notarial del 4-XII-1925).

Aquest any fou edificat el nou mercat a la Plaça i s'ha de canviar de lloc la capelleta per exposar-hi el Sant Crist en la Processó.

El diumenge, 11 de juny, la Bandera del Sant Crist va a Montserrat per la inauguració del monument (desaparegut) als herois del Bruc.

1912.—S'estrena en la funció dels *Misereres* un cant de Pregària al Sant Crist, lletra del Dr. Fortià Solà, vicari de Santa Maria, i música de Mn. Miquel Auger, organista del temple arxiprestal.

S'arxiva un llibret de la Novena del Sant Crist d'Igualada, imprès a Cervera el 1765.

S'envia una estampa-fotografia del Sant Crist al senyor Josep Ruiz de Huidobro, comissionat per escriure una Història dels Cristos d'Espanya, notables per llur pintura, escultura, història o llegenda.

El 25 de juliol ve a Igualada la Infanta N'Elisabet de Borbon, i primer de tot entrà a Santa Maria amb les Autoritats i després d'admirar l'altar major, puja a adorar el Sant Crist.

S'estrena un canelobre monumental de llautó per a posar-hi els ciris de devoció durant l'any.

Un altre canelobre grandios de ferro es va estrenar l'any 1923, i s'utilitzava per fer-hi cremar la multitud de ciris que es rebien durant les festes de la novena al Sant Crist.

S'installa l'orgue nou a Santa Maria i entretant s'utilitza com a chor la tribuna del Sant Crist.

Se celebren funerals a Santa Maria per la Infanta M. Teresa i s'embolcalla el túmul amb la Bandera del Sant Crist, puix que aquesta dama reial fou la qui va imposar a la Bandera les ensenyes de Capità General.

1913.—Es posen reforços als becs de la Bandera del Sant Crist, que s'estripaven de tan gastats en portar-la en les processons.

L'any 1929 també es van apedaçar altres llocs de la Bandera que s'esclerissaven.

El dia 1 d'octubre el Revm. Sr. Bisbe Torres en santa Visita mana treure la tovallola de seda que portava el Sant Crist perquè malgrat la riquesa dels brodats, ocultava la que porta tallada la Imatge, molt més artística i proporcionada.

Des de la Visita Pastoral del 1907 per manament del mateix Senyor Bisbe s'anava preparant l'ambient i es manifestava el Sant Crist a la major part dels visitants sense la tovallola postissa.

El Senyor Bisbe de la Seu d'Urgell, després Cardenal Benlloc, visita el Sant Crist per haver-se salvat d'un accident automobilístic quan topà amb el nostre tren a Vallbona.

1914.—El Capellà de la Colònia Güell Mossèn Gaspar Vilarrúbies, ofereix al Sant Crist les condecoracions que el Sant Pare i el Rei li van atorgar per l'acte heroic de deixar-se llevar pell dos cops per a curar un noi que s'havia cremat les cames.

Així mateix fa ofrena del canó d'escopeta que va disparar el primer tret contra els francesos en la batalla del Bruc el 6 de Juny del 1808, segons consta en l'expedient que es va instruir a Vic per provar-ne l'autenticitat.

1915.—S'estrena una capella artística per a posar-hi el Sant Crist quan arriba a la Plaça del Mercat en les processons.

Es troba un document de l'any 1660 en l'Arxiu de la Comunitat de Santa Maria en el qual els Priors del Sant Crist i en Geroni de Cornet i Çacirera demanen al Sr. Bisbe autorització per erigir una Confraria del Sant Crist d'Igualada, per a recaptar fons, car els de la Minerva eren insuficients per atendre el culte del Santíssim Sagrament i el del Sant Crist.

Ve el senyor Bisbe per la Missió i celebra la santa missa a l'altar del Sant Crist, amb la Imatge exposada, com se sol fer en la missa dels prelats.

S'arxiva una Butlla de la Minerva, en pergamí, del 1582, donatiu del nou Arxiprest mossèn Eudald Ferret.

1916.—Mor el Bisbe Torres i Bages, deixant una estela profunda de santedat i de saviesa. És autor de la Pastoral l'*Espòs de Sang* dedicada al nostre Sant Crist l'any 1900.

Per la festa del Sant Crist ve a Igualada el Vicari Capítular, l'igualadí Hm. Dr. Jaume Serra i Jordi, antic Prior eclesiàstic del St. Crist.

Ve el senyor Bisbe de Barcelona (després Cardenal Reig) a visitar el Sant Crist.

Es publica la *Història del Sant Crist d'Igualada i del seu culte*, escrita del Prior Mossèn Francesc M.ª Colomer i Oms. Ara és esgotada.

1917.—El nou Bisbe de Vic, Dr. Francesc Munyoç, ve per primer cop a Igualada amb motiu de les festes del Sant Crist, i predica el sermó de la gran diada igualadina.

Es publica el *Devocionari igualadí*, que conté la 4.ª edició de la novena al Sant Crist. Es va esgotar aviat.

1918.—Mor en Ramon Martí Rodó, Síndic Apostòlic del Convent de Frares Caputxins. Era prior del Sant Crist des del 1891: entrà a substituir-lo en Francesc Aguilera.

El malaguanyat poeta igualadí Mossèn Josep Forn, aleshores encarregat de les XL Hores, fa ofrena al Sant Crist de la Viola d'Argent guanyada als Jocs Florals de Girona.

El dia de la Bandera del Sant Crist (dilluns de Pasqua Granada), s'ha d'alterar el curs de la processó perquè el carrer Nou està interceptat per les obres d'instal·lació de clavegueres.

El Via-Crucis Vivent de Pompeia (Barcelona), organitza un Certamen en llaor de les Imatges del Sant Crist venerades a Catalunya. El N.º XXV deia: *Premi ofert pels Priors del Sant Crist d'Igualada: 75 ptes. a la millor Composició per a tres veus mixtes (triple, tenor i baix) amb acompanyament d'orgue i addicional quartet de corda, sobre el text del Rnd. Dr. Fortià Solà, Prev. titulat: «Cant de Pregària».*

En va resultar guanyador en Joan Vidal i Roda. No es va concedir cap accèssit. Obtenen premis pels treballs històrics sobre el nostre Sant Crist en Gabriel Castellà, Arxiver Municipal d'Igualada, i el Pare Zacarias de Llorenç, caputxí del Convent de la nostra Ciutat. Els premis respectius eren oferts per l'Excehentíssim Capítol de Cavallers del Sant Sepulcre de Barcelona i pel Dr. Eduard Alcover, Catedràtic de la Facultat de Ciències.

El P. Bru d'Igualada, caputxí, dedica al nostre Sant Crist un llibre traduït, que conté dotze pràctiques sacerdotals del Via-Crucis.

Fracassades unes gestions per ampliar el Cambrí del Sant Crist pel cantó de l'absis cap al carrer Nou, es decideix restaurar el Cambrí existent fent-lo més capaç amb reducció i major proporció del nou temple.

Amb motiu de l'epidèmia del grip que tantes vides costava (4), s'organitzen pregàries al Sant Crist i la Mare de Déu de la Pietat. A la meitat del tercer triduum que es feia, va parar de sobte la mortaldat, i es va cantar un *Te Deum* solemne.

1919.—S'estrena un ostensori senzill sense raigs, per a donar la benedicció amb la mateixa Sagrada Forma de la custòdia gran. (5)

Per primera i única vegada no assisteix el Prior eclesiàstic a la processoneta del Sant Crist el dia de Pentecostès, perquè havia anat a Barcelona a enterrament de la seva cunyada, la meua mare, que al Cel sia.

1920.—Comença a celebrar-se una festa anyal de la Minerva per a commemorar la institució d'aquesta Confraria a Igualada el 24 de febrer del 1583, festa de Sant Macià.

L'Arxiprest Mossèn Ferret ofereix un premi per a una composició musical sobre la lletra d'en Boloix i Canela *Pregària igualadina*, amb motiu del Certamen de l'Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida, que aquest any el dediquen a la nostra Compatrona la Mare de Déu de la Pietat. Va guanyar el primer premi Mn. Lluís Romeu i l'accèssit Mn. Josep Muset.

S'estrenen unes medalles amb el bust del Sant Crist que tenen molt d'èxit. Molts soldats igualadins del Marroc la portaven i van sentir-ne palesament la protecció durant aquella guerra.

1921.—La Bandera del Sant Crist és portada triomfalment a Barcelona a presidir la benedicció de vuit noves banderes pels districtes de Sometents de la Ciutat Comtal.

En tornar-ne, la nostra Bandera lluïa una nova llaçada, ofrena de la Reina Victòria, formada per dues cintes, l'espanyola i la regional catalana.

El senyor Rector de Campins (Montseny) demana les mides exactes de la Bandera del Sant Crist per a fer-ne una altra d'igual pel Sometent d'aquell lloc.

1922.—S'estrena una adaptació al Sant Crist d'Igualada de l'Himne del Sant Crist de Límpias, feta de Mossèn Josep Forn.

Es comença a restaurar la cúpula de la capella del Sant Crist que

amenaçava ruïna; però les obres més importants no es van fer fins l'any 1927, amb motiu del III Centenari de l'Església Gran.

S'arxiven dos exemplars d'un Novenari d'ànimes igualadí que repetidament parla del nostre Sant Crist (6).

1923.—Es fa constar que la processó del Sant Crist cada vegada és més lluita arribant aquest any les atxes a 430, a més d'una vintena de ciris (7).

A l'Arxiu de la comunitat s'hi troba el document de concessió d'un altar a l'interior de la sagristia del Sant Crist, que estava dedicat a Sant Pius V. Aquest altar hi va ésser des del 1759 al 1936.

L'any 1923 el senyor Bisbe Munyoc concedeix que s'hi pugui posar un sagrari per a reserva del Santíssim en el trídium de la Setmana Santa.

Torna a Barcelona la Bandera del Sant Crist amb motiu d'una visita reial. Aquesta vegada la Bandera va rebre algunes distincions sobre tots els estandards, però no va ésser tan atesa com altres cops degut a la presència dels Reis.

Acompanyava a la Bandera el nostre Timbal de l'any 1808.

Es demana al Rei en un missatge que la Bandera del nostre Sant Crist, considerada com la Bandera general dels Sometents de Catalunya, sigui decretada com a Bandera general de tots els Sometents d'Espanya.

S'arxiva un llibret de la Minerva de l'any 1666. Com que és el llibre igualadí més antic de tots els impressos trobats fins ara, val la pena de transcriure'n el títol sencer: *Indulgencias, y perdons, estatuts, y ordinacions de la santa Confraria de la Minerva, dita del Sant Sagrament, instituyda, y fundada en la Iglesia Parroquial de Santa Maria de la vila de Igualada Bisbat de Vich.* És imprès a Barcelona.

1924.—S'estrenen quatre bancs amb reclinatoris per a la capella del Sant Crist.

El 27 d'abril comencen unes pregàries extraordinàries per obtenir pluja, i el 25 de maig, en processó, es porta Sant Bartomeu des de la seva Església (8) a la de Santa Maria.

El dia de l'Ascensió, 29 de maig, en una altra processó des de Sant Agustí, porten a l'Arxiprestal la Mare de Déu de la Pietat.

L'endemà, en processó solemne per dintre l'Església, es porta el

Sant Crist a l'altar major. Després de las pregàries surt una processó de rogatives pels carrers d'Igualada amb Sant Bartomeu, la Mare de Déu de la Pietat i el Sant Crist sota tàlem. Assistiren a aquesta processó 1.073 dones i 485 homes, i tots recitaven el Rosari o cantaven les Lletànies i el Crec en un Déu.

Acabada la processó, el Sant Crist torna al seu altar, i la Pietat i Sant Bartomeu es colloquen a les credences de l'altar Major amb llums encesos matí i tarda.

Aquestes pregàries van durar dos mesos.

Mossèn Amadeu Amenós ofrena al Sant Crist una ploma d'argent que havia guanyada en uns Jocs Florals d'Igualada, organitzats pel Centre Instructiu de Sant Josep, en el cinquantenari del Dogma de la Immaculada (1904).

S'estrenen uns recordatoris amb el bust del Sant Crist, en els funerals del Prior senyor Aguilera. (9)

L'Orfeó de Gràcia visita el Sant Crist.

1925.—La Bandera del Sant Crist va a Madrit. En les Memòries hi està ben detallada aquesta sortida, car en la premsa hi van aparèixer moltes coses que no són veritat.

Surt a la llum pública el *Petit Devocionari Eucarístic* del Dr. Colomer, Prior de la Minerva i del Sant Crist.

L'Escola Seràfica d'Igualada visita el Sant Crist.

El 1.er de juny, el Rei N'Alfons XIII visita Igualada en la festa de la batalla d'El Bruc.

El Sometent l'esperava amb la Bandera del Sant Crist.

El Rei després de saludar les Autoritats locals va revistar la Bandera. Van pujar per la Rambla fins a la Plaça de la Creu i, pel carrer de l'Argent, van anar cap a Santa Maria, on s'esperava la Clerecia presidida pel senyor Bisbe.

1926.—Es respira un fort ambient pel cèlebre plet de les Banderes manresanes, a les quals el 1927 es concedeixen els mateixos honors que ja tenia vint anys abans la Bandera del nostre Sant Crist. Tothom reconeix que les banderes de Manresa no van anar al Bruc l'any 1808, però sí que hi van anar alguns manresans d'ambdues confraries, i per això s'atorga aquella alta distinció a les banderes, en representació dels confreres herois.

1927.—El bisbe de Barcelona Dr. Josep Miralles i Sbert visita el Sant Crist.

En les festes esplèndides del III Centenari del Temple Arxiprestal, s'organitza un Certamen en el qual s'atorga un dels premis a una poesia dedicada al Sant Crist.

1928.—Amb motiu de la festa del Sant Crist ve a Igualada per primera vegada el nou senyor Bisbe de Vic Revm. P. Joan Perelló i Pou, Missioner dels Sagrats Cors, qui substituï al Dr. Munyoç, nomenat Patriarca de les Índies.

Assisteixen a la processó del Sant Crist unes 850 atxes.

En la capelles de les Josefines es donava culte a una reproducció del Sant Crist, però el Vicari General, l'igualadí Monsenyor Jaume Serra, va manar que es retirés aquella imatge per evitar confusions en l'esdevenidor sobre quina fos l'autèntica imatge miraculosa.

1929.—Mor la Reina Mare, Na Maria Cristina, qui essent Regent d'Espanya l'any 1907 va signar el decret de concessió d'honors a la nostra Bandera del Sant Crist.

Es comencen a vendre medalles amb el Sant Crist i la Mare de Déu de la Pietat.

Es convoca un magne concurs de Goigs en homenatge al nostre Sant Crist. Va guanyar-lo Mossèn Marià Serra i Esturí, canonge de Vic. Hi obtingueren accèssits na M.ª Antònia Salvà, Mn. Salvador Roca, Mn. Antoni Malats, en Magí Valls i Martí i en Joan Llongueres.

Un romiatge de Badalona ve a visitar el Sant Crist d'Igualada.

La Bandera del Sant Crist va a Barcelona per assistir a una festa sometenista davant la família reial.

1930.—S'edita el *Llibre dels goigs a llaor del Sant Crist d'Igualada*. (10)

A l'abril comença a publicar-se la revista mensual *El Devot del Sant Crist d'Igualada*, que va estroncar-se en esclatar la revolució del 1936.

La làpida commemorativa del lloc on es va realitzar el miracle de la suor de sang del nostre Sant Crist en el Roser, és col·locada a la paret per fer-la més llegidora. Es marca una creu a terra allí on hi havia la làpida.

Una romeria de Terrassa visita el nostre Sant Crist.

1931.—L'igualadí en Jaume Valls s'ofereix per pintar i decorar la capella del Sant Crist. Aleshores es comença una restauració total i esplèndida per subscripció popular: Combregador i paviment de marbre, i mobiliari i enllumenat nous.

S'estrena tot pel juliol d'aquest any.

Ve a adorar el Sant Crist el Bisbe de Barcelona Dr. Manuel Irurita, aprofitant la visita pastoral a Vilanoveta, tal com feien els seus antecessors i fan encara els successors.

1932.—Se celebra un pelegrinatge d'oració i penitència de la Diòcesi de Vic al Sant Crist d'Igualada, amb pontifical del senyor Bisbe, el dia de la nostra festa màxima.

En la processó, els Priors van deixar portar una estona la Bandera del Sant Crist al manresà en Francesc Solà i Montanya, que pels seus escrits va merèixer el títol de fill adoptiu d'Igualada.

1933.—Les Autoritats no deixen sortir la processó del Sant Crist.

Amb motiu del II Centenari de l'Escola Pia a Igualada, se celebra un trídium pregant per les Escoles catòliques, davant del Sant Crist i de la Mare de Déu de la Pietat, portats a l'altar major de Santa Maria.

Se celebra el II Centenari de la Capella del Sant Crist. (11)

Visiten el Sant Crist els terciaris franciscans de Manresa.

1934.—Tampoc no hi ha processó, per impedir-ho l'autoritat laica.

S'arxiven uns bitllets de la rifa celebrada l'any 1843. (Aquell any es va calar foc al cambrí, però el Sant Crist no es va cremar. Amb la rifa es van recaptar diners per pagar el nou quadre a l'oli que encara actualment tapa el cambrí. Aquesta pintura és obra d'en Segimon Ribó, realitzada en els anys 1844 i 1845, i representa el miracle de la suor de Sang al Roser l'any 1590).

Es funden uns Concursos a honor del Sant Crist, de caràcter literari, apologètic, musical i de dibuix.

1935.—Surt la processó del Sant Crist amb acompanyament de 900 atxes, blandons i ciris.

Entre variades ofrenes de joies i altres presentalles cal remarcar

cinc llànties que arrodoneixen l'embelliment de la capella del Santíssim i del Sant Crist.

1936.—No hi ha processó del Sant Crist.

Esclata la revolta iconoclasta i sanguinària. (12)

* * *

Segueixen 149 pàgines en blanc i al final 21 pàgines d'índex de les matèries contingudes en el llibre manuscrit.

En varis llocs del *Llibre de Memòries* s'hi anoten observacions per si mai es publica una segona edició de la *Història del Sant Crist* o del *Devocionari igualadí*.

També hi ha una llista des del 1906 dels predicadors de les dues festes anyals: la del Sant Crist, el dimarts de Pasqua Florida, i la del dilluns de la segona Pasqua en memòria del triomf del Bruc, dita popularment «festa de la Bandera».

* * *

El Bon Déu tingui en la seva Glòria el sacerdot autor d'aquell manuscrit sacrificat per Ell la matinada del 19 de Setembre de 1936, estroncant-se així violentament aquest recull de notes igualadines referents al Sant Crist i a la Minerva.

Amb molta emoció ofereixo als investigadors i aficionats a la Història local aquest resum, fet a Igualada, entre les dues festes del Sant Crist de l'any del Senyor M.cM.xL.viii.

Mossèn IGNASI M.ª COLOMER i PRESES, PREV.
Llicenciat en Lleis i Batxiller en Cànon.

NOTES:

(1) Es conserva a l'Ajuntament una reproducció de la Bandera del Sant Crist feta després de la guerra del 1936 - 1939, per als ex-combatents d'Igualada. Vegeu també la nota de l'any 1921, sobre una reproducció de la Bandera del nostre Sant Crist per al Sometent de Campins.

(2) El Timbal de la Patera també el van dur al Bruc els nostres Sometents l'any 1808, i ara es conserva en el Museu de la Ciutat y Comarca d'Igualada. Aquest timbal es va trobar destroçat al rec i el nostre Ajuntament el va fer restaurar pel mestre metaHúrgic en Josep Mestres, de «cal Benet», qui va reproduir força exactament la placa sobre-posada amb el text SAPIGA TOTA LA + QUE SO DEL SOMETENT. En l'Arxiu

de documents del nostre Museu s'hi conserva una imprompta presa abans de la guerra per l'arquitecte n'Ignasi M.ª Colomer i Oms damunt de la placa autèntica del 1808, i així es poden comprovar algunes petites diferències entre la placa antiga i la reproduïda a base de fotografies.

(3) Amb aquests fragments s'ha reconstruït el dossier actual.

(4) El mes d'octubre del 1918 va haver-hi a Igualada 201 morts. Varias vegades van fer-se 16 enterraments diaris. Per comparança és avinent recordar que actualment les defuncions no arriben a 200 *cada any*, malgrat l'augment de població.

(5) Aquesta custòdia monumental era de fusta daurada i amidava un parell de metres d'alçada. Es va destruir l'any 1936.

(6) En el número 44 de la revista «El Devot del Sant Crist» hi ha un article que tracta extensament d'aquest «Novenari d'ànimes» igualadí.

(7) Actualment les atxes i ciris passen molt del miler i cada any voregen més el miler i mig.

(8) L'Església de Sant Bartomeu va ésser apuntalada per ruïnosa l'any 1933 i enderrocada totalment el 1935.

(9) Després es van fer molt usuals aquests recordatoris funeraris i s'hi va afegir l'estampa de la Mare de Déu de la Pietat, compatrona d'Igualada i Comarca.

(10) El «Llibre dels Goigs» publica només els premiats en el Concurs. Per lletres de Goigs antics vegeu-ne varies edicions reproduïdes en la Història del Sant Crist editada el 1916. A més en la revista «El Devot del Sant Crist» del juny 1932, (n.º 27) s'hi van publicar un goig del 1738 que vaig trobar en el Museu Diocesà de Barcelona. També el n.º 19 de la mateixa revista (octubre del 1931) va publicar algunes estrofes dels goigs presentats per en Gabriel Castellà al Concurs del 1929. La Fulla Dominical (núms. 1.973 i 1.980, tots dos de l'any 1944), ha publicat uns apèndixs pels Goigs, deguts al poeta mossèn Antoni Malats i a la poetessa na Maria Antònia Salvà.

(11) L'any 1733, durant cinc dies, se celebraren festes solemníssimes per la inauguració de la Capella del Sant Crist. La sagristia d'aquest altar és del 1738-1740. La «Glòria» pintada pel mestre Tramulles dintre la mitja taronja de la cúpula, és del 1752. El retaule del Sant Crist, destruït el 1936, s'havia estrenat el 1756. Només s'en conserva en el nostre Museu un relleu d'alabastre que hi havia en la portella del sagrari i representa la figura bíblico-eucarística d'un lleó amb una bresca de mel a la boca. Un dossieret que decorava la sagristia del Sant Crist, i que porta la data del 1744, es conserva actualment en la sagristia de la capelleta de Montserrat del carreró d'en Galí.

(12) Com tots els temples, és profanada la Capella del Sant Crist: destruït el retaule, obert l'absis amb una portalada al carrer nou, emblanquinades les pintures interiors (excepte la glòria d'en Tramulles), robat el tresor del Sant Crist, etc. etc.

L'any 1939 comença la restauració que encara trigarà anys a acabar-se: és més difícil edificar que no pas destruir!

IGUALADA, novembre del 1949.